

Okruhy pro státní závěrečné zkoušky navazujícího magisterského studijního programu Český jazyk a literatura

Studijní plán „completus“

I. Vývoj a současnost českého jazyka

1. Deklinační paradigmata současné češtiny a jejich historický vývoj.
2. Konjugační paradigmata současné češtiny a jejich historický vývoj.
3. Aktuální členění věty, funkční větná perspektiva; syntaktické funkce větných členů, činitelé ovlivňující stavbu psaných a mluvených projevů.
4. Věta a výpověď, typologie věty podle postoje mluvčího, komunikační funkce výpovědi.
5. Významné novočeské a historické mluvnice češtiny, jejich charakteristika, metodický popis jazyka.
6. Faktory konstituující text.
7. Typy textů a jejich vlastnosti.
8. Teorie mluvních aktů a jejich realizace.
9. Aspekty produkce a percepce textu.
10. Vývoj slovanských jazyků v komparaci s vývojem češtiny.
11. Charakteristika češtiny období pračeského a staročeského.
12. Charakteristika češtiny doby střední, jazyk barokního období.
13. Charakteristika češtiny doby obrozenské a doby 19. století. Hlavní představitelé, jazykovědné práce a směry bádání.
14. Český jazykovědný strukturalismus, generativní a funkční lingvistika 20. století s ohledem na popis češtiny.
15. Metodologie přírodních a humanitních věd.
16. Metodologie lingvistiky, analýza jazykových dat.
17. Lingvistické modely a systémy.
18. Sociální a kulturní historie slovenštiny.
19. Sociální a kulturní historie polštiny.
20. Sociální a kulturní historie lužické srbštiny.
21. Čeština 20. a 21. století z hlediska vývoje pravopisu, gramatických jevů, syntaktického popisu a stylistického hodnocení jazykových prostředků.
22. Bilingvismus, diglosie, cizojazyčnost a gender ve vývoji a současném vyjadřování.
23. Pragmatika komunikace.
24. Specifika mluveného a elektronického textu a audiovizuálního textového objektu.
25. Indoevropané a rekonstrukce jejich prajazyka, rekonstrukce praslovanštiny a její význam pro poznání vývoje slovanských jazyků.

II. Česká literatura a myšlení o literatuře

1. Rok 1989 jako bod proměny literárního života. Tvořivý chaos a sjednocování jednotlivých komunikačních okruhů české literatury.

2. Starší literární generace působící po r. 1989 (K. Šiktanc, B. Hrabal, L. Vaculík, M. Kundera, I. Wernisch, P. Král, J. Kovanda, A. Bajaja ad.)
3. Generace 90. let (J. Balabán, R. Denemarková, M. Viewegh, P. Hruška, B. Správcová, L. Kasal, M. Stöhr, B. Trojak ad.)
4. Český literární underground v nové situaci (I. M. Magor Jirous, V. Brabenec, P. Zajíček, L. Marks, J. H. Krchovský, J. Topol, P. Placák ad.)
5. Mladší literární generace (od Jonáše Hájka k Alžbětě Luňáčkové).
6. Regionální literatura – vymezení základní terminologie, zejm. region, regionalismus, regionální autor, „regionální povědomí“, literární geografie.
7. Problematika regionalismu v české a slovenské literární vědě.
8. Regionalismus jako pojetí světa a jeho odraz v literatuře.
9. Pojmy středověk a raný novověk; reformace, humanismus, renesance, baroko (evropský a domácí kontext); písemnictví českých Židů.
10. Bohemikální literatura středověku, humanismu a baroka (hlavní díla či osobnosti: Životy Konstantina a Metoděje, Kosmas, Dalimilova kronika, český překlad bible, Jan ze Šitboře/Žatce, Frantovy práva, Hájkova kronika, Komenský, Bridel, ...).
11. Základní vývojové tendence a produktivní žánry bohemikální literatury 9. až 18. stol. (vernakularizace; legenda, kronika, kázání, dramatické žánry, duchovní píseň, populární próza, ...).
12. Česká lyrika od dekadence k surrealismu: proměny poetiky.
13. Světovost české prózy 60. - 80. let 20. stol. Autorské poetiky B. Hrabala, L. Vaculíka, M. Kundery, A. Lustiga a dalších.
14. Od Halasova A co? po Magorovy Labutí písně. Česká poezie ve střetu s ideologickými požadavky doby.
15. Pozitivismus a protipozitivistická reakce (estopsychologie, duchověda) v literárněhistorické metodologii. Hermeneutické a recepční přístupy k literatuře (Gadamer, Kostnická škola, „reader-response criticism“, přínos školy Annales literární historiografii).
16. Od formalistického pojetí vývoje k českému strukturalistickému historismu.
17. Marxistické a materialistické metodologie: „oficiální“ marxismus, kulturní materialismus, nový historismus.
18. Antiesencialismus v historických vědách: narativistická kritika historiografického diskursu, historizace „totalizující“ historie/estetiky (Foucault, Bourdieu).
19. Obecná estetika – definice, historie a současnost. Literární estetika a její vztah k jiným estetikám. Dějiny pojmu literatura, pojetí literárnosti. Literární konvence, literární kánon.
20. Formalismus, sémiotika a strukturalismus. Literární estetika pražské strukturalistické školy, sémantické gesto. Psychoanalýza a marxismus v literární estetice.
21. Feministická literární kritika. Dekonstrukce v literární vědě. Naratologie a čtenářství.
22. Reflexe zvoleného okruhu: a) pojetí slova v antice (řecká, římská, židovská a křesťanská tradice); b) mimésis v západním myšlení a estetice; c) estetično – od Kanta po strukturalismus; d) Hegel a místo umění ve vývoji ducha, Hegelův vliv na jiné školy a osobnosti; e) Nietzsche a umění, Nietzscheho vliv na další školy a osobnosti;
23. Reflexe zvoleného okruhu: a) perspektiva vnímatele v současné literární vědě (dědictví fenomenologie); b) ontologie básnického díla – M. Heidegger, G. Vattimo; c) obrat k jazyku ve 20. století, sémiotika, U. Eco; d) hermeneutika a dekonstrukce v literárním myšlení současnosti; e) subjekt – výchozí bod, nebo efekt diskurzu?, M. Foucault, kulturní studia.
24. Základní otázky literární komparistiky; cíl komparatistického studia.
25. Srovnávání jako základ literární vědy; komparatika jako hraniční disciplína.

Studijní plán „maior“

I. Český jazyk a literatura

Student si losuje jednu otázku z části A a jednu z části B.

Část A)

1. Deklinační paradigmatata současné češtiny a jejich historický vývoj.
2. Konjugační paradigmatata současné češtiny a jejich historický vývoj.
3. Aktuální členění věty, funkční větná perspektiva, syntaktické vztahy v mluveném a psaném projevu.
4. Věta a výpověď, typologie věty podle postoje mluvčího, komunikační funkce výpovědi.
5. Významné novočeské a historické mluvnice češtiny, jejich charakteristika, metodický popis jazyka.
6. Faktory konstituující text.
7. Typy textů a jejich vlastnosti.
8. Teorie mluvních aktů a jejich realizace.
9. Aspekty produkce a percepce textu.
10. Vývoj slovanských jazyků v komparaci s vývojem češtiny.
11. Charakteristika češtiny období pračeského a staročeského.
12. Charakteristika češtiny doby střední, jazyk barokního období.
13. Charakteristika češtiny doby obrozenské a doby 19. století. Hlavní představitelé, jazykovědné práce a směry bádání.
14. Český jazykovědný strukturalismus, generativní a funkční lingvistika 20. století s ohledem na popis češtiny.
15. Metodologie přírodních a humanitních věd.
16. Metodologie lingvistiky, analýza jazykových dat.
17. Lingvistické modely a systémy.
18. Sociální a kulturní historie slovenštiny.
19. Sociální a kulturní historie polštiny.
20. Sociální a kulturní historie lužické srbštiny.

Část B)

1. Rok 1989 jako bod proměny literárního života. Tvořivý chaos a sjednocování jednotlivých komunikačních okruhů české literatury.
2. Starší literární generace působící po r. 1989 (K. Šiktanc, B. Hrabal, L. Vaculík, M. Kundera, I. Wernisch, P. Král, J. Kovanda, A. Bajaja ad.)
3. Generace 90. let (J. Balabán, R. Denemarková, M. Viewegh, P. Hruška, B. Správcová, L. Kasal, M. Stöhr, B. Trojak ad.)
4. Český literární underground v nové situaci (I. M. Magor Jirous, V. Brabenec, P. Zajíček, L. Marks, J. H. Krchovský, J. Topol, P. Placák ad.)
5. Mladší literární generace (od Jonáše Hájka k Alžbětě Luňáčkové).
6. Pojmy středověk a raný novověk; reformace, humanismus, renesance, baroko (evropský a domácí kontext).

7. Bohemikální literatura středověku (staro- a církevněslovanská, latinská, německá, česká, písemnictví Židů), její hlavní vývojové tendence, dominantní žánry a ústřední osobnosti/díla.
8. Bohemikální literatura humanismu (latinská a česká, příp. i německá a hebrejská), její hlavní vývojové tendence, dominantní žánry a ústřední osobnosti/díla.
9. Bohemikální literatura baroka (latinská a česká, příp. i německá a hebrejská), její hlavní vývojové tendence, dominantní žánry a ústřední osobnosti/díla.
10. Česká lyrika od dekadence k surrealismu: proměny poetiky.
11. Proměny poetiky české prózy v první polovině 20. století.
12. Světovost české prózy 60. - 80. let 20. stol. Autorské poetiky B. Hrabala, L. Vaculíka, M. Kundery, A. Lustiga a dalších.
13. Od Halasova A co? po Magorovy Labutí písně. Česká poezie ve střetu s ideologickými požadavky doby.
14. Pozitivismus a protipozitivistická reakce (estopsychologie, duchověda) v literárněhistorické metodologii. Hermeneutické a recepční přístupy k literatuře (Gadamer, Kostnická škola, „reader-response criticism“, přínos školy Annales literární historiografii).
15. Od formalistického pojetí vývoje k českému strukturalistickému historismu.
16. Marxistické a materialistické metodologie: „oficiální“ marxismus, kulturní materialismus, nový historismus.
17. Antiesencialismus v historických vědách: narativistická kritika historiografického diskursu, historizace „totalizující“ historie/estetiky (Foucault, Bourdieu).
18. Obecná estetika – definice, historie a současnost. Literární estetika a její vztah k jiným estetikám. Dějiny pojmu literatura, pojetí literárnosti. Literární konvence, literární kánon.
19. Formalismus, sémiotika a strukturalismus. Literární estetika pražské strukturalistické školy, sémantické gesto. Psychoanalýza a marxismus v literární estetice.
20. Feministická literární kritika. Dekonstrukce v literární vědě. Naratologie a čtenářství.

Studijní plán „minor“

I. Český jazyk a literatura

Student si losuje jednu otázku z části A a jednu z části B.

Část A)

1. Deklinační paradigmatata současné češtiny a jejich historický vývoj
2. Konjugační paradigmatata současné češtiny a jejich historický vývoj
3. Aktuální členění věty, funkční větná perspektiva, syntaktické vztahy v mluveném a psaném projevu
4. Významné novočeské a historické mluvnice češtiny, jejich charakteristika, metodický popis jazyka
5. Faktory konstituující text
6. Typy textů a jejich vlastnosti
7. Teorie mluvních aktů a jejich realizace
8. Aspekty produkce a percepce textu
9. Vývoj slovanských jazyků v komparaci s vývojem češtiny
10. Charakteristika češtiny doby starší, střední a barokní
11. Charakteristika češtiny doby obrozenské a doby 19. století. Hlavní představitelé, jazykovědné práce a směry bádání.

12. Český jazykovědný strukturalismus, generativní a funkční lingvistika 20. století s ohledem na popis češtiny
13. Metodologie přírodních a humanitních věd
14. Metodologie lingvistiky, analýza jazykových dat
15. Lingvistické modely a systémy

Část B)

1. Rok 1989 jako bod proměny literárního života. Tvořivý chaos a sjednocování jednotlivých komunikačních okruhů české literatury.
2. Starší literární generace působící po r. 1989 (K. Šiktanc, B. Hrabal, L. Vaculík, M. Kundera, I. Wernisch, P. Král, J. Kovanda, A. Bajaja ad.)
3. Generace 90. let (J. Balabán, R. Denemarková, M. Viewegh, P. Hruška, B. Správcová, L. Kasal, M. Stöhr, B. Trojak ad.)
4. Český literární underground v nové situaci (I. M. Magor Jirous, V. Brabenec, P. Zajíček, L. Marks, J. H. Krchovský, J. Topol, P. Placák ad.)
5. Mladší literární generace (od Jonáše Hájka k Alžbětě Luňáčkové).
6. Pojmy středověk a raný novověk; reformace, humanismus, renesance, baroko.
7. Bohemikální literatura středověku, humanismu a baroka (hlavní díla či osobnosti: Životy Konstantina a Metoděje, Kosmas, Dalimilova kronika, český překlad bible, Jan ze Šitboře/Žatce, Frantovy práva, Hájkova kronika, Komenský, Bridel, ...).
8. Produktivní žánry bohemikální literatury 9. až 18. stol. (legenda, kronika, kázání, dramatické žánry, duchovní píseň, populární próza, ...), jejich charakteristika a příklady.
9. Pozitivismus a protipozitivistická reakce (estopsychologie, duchověda) v literárněhistorické metodologii. Hermeneutické a recepční přístupy k literatuře (Gadamer, Kostnická škola, „reader-response criticism“, přínos školy Annales literární historiografii).
10. Od formalistického pojetí vývoje k českému strukturalistickému historismu.
11. Marxistické a materialistické metodologie: „oficiální“ marxismus, kulturní materialismus, nový historismus.
12. Antiesencialismus v historických vědách: narativistická kritika historiografického diskursu, historizace „totalizující“ historie/estetiky (Foucault, Bourdieu).
13. Obecná estetika – definice, historie a současnost. Literární estetika a její vztah k jiným estetikám. Dějiny pojmu literatura, pojetí literárnosti. Literární konvence, literární kánon.
14. Formalismus, sémiotika a strukturalismus. Literární estetika pražské strukturalistické školy, sémantické gesto. Psychoanalýza a marxismus v literární estetice.
15. Feministická literární kritika. Dekonstrukce v literární vědě. Naratologie a čtenářství.